Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 205. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 24-го ВЕРЕСНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 24, 1980 No. 205. VOL. LXXXVII.

Мічиґенський університет плянує видати двомовну антологію

Анн Арбор, Міч. (А. Г.). — Мічиґенський університет розпочав дії для видання першої в світі двомовної антології старої української літератури (кінець XVI — середина XVIII століть), звернувшись до відповідних державних установ у Вашінґтоні з проханням фінансової допомоги.

Проєкт дістав одобрення комісії фахівців, і Вашінґтон погодився підтримати проєкт, виділивши найвищу суму, яку взагалі призначують на такі проєкти — 20 тисяч долярів. Для цього умовою є придбати рівно таку ж суму серед українських добродіїв на базі так зв. „matching funds". Гроші потрібно зібрати впродовж цього року. Проєкт має бути закінчений восени 1981 року.

Антологія старої української літератури включатиме зразки усіх важливих жанрів тієї доби: проповіді, дотепні вірші, драматичні твори, байки, уривки з літописів, вірші Сковороди, Дмитра Туптала та багатьох інших. Деякі з цих творів можна знайти у російських і польських публікаціях, як нібито зразки їхньої літератури, отже частинною метою антології буде спростувати такі твердження.

До кожного розділу буде наукова коротка розвідка та нотатки, а до всього збірника передмова проф. Г. Грабовича з Гарвардського університету, доброго знавця тієї доби. У підготові перекладів беруть участь наукові фахівці та професійні поети, як, наприклад, Віра Рич, відома перекладачка віршів Лесі Українки та Тараса Шевченка.

Мічиґенський університет уже видав три подібні збірки польської, чеської та югославської літератур. Вони були розіслані до бібліотек усіх найбільших університетів світу і отримали високу професійну оцінку.

Датки на антологію підлягають законові про відтягнення з державного податку. Прізвища усіх меценатів будуть вміщені у збірці з окремою подякою; чеки просимо виписувати на: The University of Michigan Ukrainian Studies Fund, і надсилати на адресу слов'янського відділу Мічиґенського університету на прізвище голови проєкту Асі Гумецької: Prof. Assya Humesky, Slavic Department, 3008 MLB, University of Michigan, Ann Arbor, Mich. 48109.

Плянують українські семінари в Гарварді

Кембридж, Масс. (ФКУ). — Діяльність українського Гарварду проходить в кількох напрямках. В ділянці навчання першорядну ролю відіграють курси української історії, літератури та мови. Цього року таких курсів є чотирнадцять.

В секторі дослідів і вишколу корисним засобом є семінари. Загальні семінари відбуваються кожного четверга в часі академічного року, а спеціялізовані — кожного вівтірка. Реферування теми, дискусію та висновки протоколується. Ці записи появляються друком кожного року в формі окремої книжки „Протоколів" завдяки видавничому фондові ім. д-ра Євгена Омельського.

Сестра Софія з Понтифікального орієнтального інституту Італії доповідатиме 9-го жовтня про жіночі манастирі в Україні та Білорусі в 1590-1721 роках.

Мистецтво й архітектура Київського Володимирського собору буде темою доповіді 23-го жовтня Роберти Рідер з університету Ровд Айленд.

Походження та значення назви „Київ" розглядатиме проф. Омелян Пріцак 30-го жовтня.

В жовтні відбудуться теж семінари з доповідями Ігоря Шевченка, Гльорії Єдинак й інших викладачів-професорів і наукових дослідників.

ПОМЕР ПОЛКОВНИК ЯКІВ ФАРТУШНИЙ

Ню Йорк, Н.Й. (Д. Баkум). — Тут, вночі в понеділок, 22-го вересня, відійшов у вічність у шпиталі на 87-му році життя полковник армії УНР св.п. Яків Фартушний. Панахида над труною Покійного відбулася в середу, 24-го вересня, в похоронному заведенні Ярема в Ню Йорку. Заупокійна Служба Божа відправлятиметься в четвер, 25-го вересня, в українській православній катедрі св. Володимира на 82-ій вул., о 9:30 ранку. Тлінні останки полковника будуть перевезені до Бавнд Бруку, на цвинтар св. Андрія Первозванного, де в Церкві-Пам'ятнику, а згодом на могилі будуть відправлені всі похоронні Богослуження й обряди, про що з сумом повідомляє Центральний Комітет вшанування пам'яті Симона Петлюри, довголітнім членом президії якого був св.п. полк. Яків Фартушний.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ УНСОЮЗУ ЗАКІНЧИЛА ПІВРІЧНУ ПЕРЕВІРКУ

Головна Контрольна Комісія УНС при праці в Головній Канцелярії (зліва): проф. Іван Телюк, о Степан Біляк, д-р Богдан Футей, мгр Іван Геврик і проф. д-р Богдан Гнатюк.

Джерзі Сіті,Н.Дж. — Як уже інформовано, Головна Контрольна Комісія УНСоюзу перевела звичайну піврічну контролю майна, діловодства і організаційного стану цієї найстаршої і найбільшої установи у вільному світі.

Перевірку, яка включала Рекордовий, Касовий і Організаційний департаменти та видавництво „Свобода" і Союзівку, перевела Комісія у днях від 13-го до 19-го вересня. Склад Комісії, що її обрано на 29-ій Конвенції такий: д-р Богдан Футей, мгр Іван Геврик, проф. Іван Телюк, о.Степан Біляк, проф. д-р Богдан Гнатюк.

На закінчення контролі члени Комісії відбули спільні наради із затрудненими в Головній Канцелярії членами Головного Екзекутивного Комітету. Згідно з встановленою процедурою Головна Контрольна Комісія видала „Ствердження і Заклик", які друкуються в цьому числі „Свободи".

В Оттаві підписано договір в справі архівів УЕУряду

Оттава, Онт. /ОУПС/. — У висліді попередніх заходів Ресорту зовнішніх справ УрядуУНРеспублики в екзилі оформлено тут окремий ювілейний комітет Документації Українського Екзильного Уряду, який підписав 20-го серпня цього року державний договір із Публічним Архівом Канади /ПАК/ у справі створення збірного фонду Документації УЕУряду за роки 1920-1980.

Договір, виготовлений в імені королеви Єлисавети II, як суверена Канади, підписали в імені ПАК д-р Сміт, національний архівар Канади, а від ювілейного комітету УНУряду: Юрій Сальський, голова; Ольга Войценко, секретар; Б. Панчук, член; Яр. Рудницький, зв'язковий між комітетом і Екзильним Урядом УНРеспублики. Як свідки підписали цей історичний документ: Р. Ґордон від ПАК і В. Даркович, Ю. Войчишин, Є.І.Г. Сенчишини та С. Яворський — від Комітету.

„Оттавський договір" забезпечує не тільки фахове збереження й державну опіку над матеріялами з життя і праці Українського Екзильного Уряду з років 1920-1980, але й недоступність і довірочність цих матеріялів, відповідно до правил і умов, прийнятих ювілейним Комітетом Колекції УЕУряду (точка 10-та договору).

З нагоди церемонії підписання договору 20-го серпня цього року передано на збереження в ПАК перші поступлення відповідних матеріялів: від проф. Яр. Рудницького — оригінали документів із 1920-их років із Польщі, факсіміле паспортів УНР, в тому дипломатичного паспорту проф. І. Огієнка тощо; від проф. Миколи Степаненка, віцепрезидента УНРеспублики — документи про створення й перші роки праці УНРади з 1948 року оригінали з підписами С. Барана, Л. Макарушки, В. Мудрого, С. Витвицького, Б. Іваницького, Ю. Павликовського, М. Лівицького й інших, д-ра Т. Онуферка — бюлетені Керівника Зовнішньої Інформації Уряду УНР, циркуляри з 1979/1980 рр.; пані О. Войценко — карта України з 1920 років й ін.; „Українські Пресові Огляди" Міністерства Закордонних Справ Польського Екзильного Уряду в Лондоні, Англія, з років 1979/80 й інші оригінали.

Ювілейна колекція УЕУряду в Оттаві доповнює собою передані вже архіви А. Жука з Відня, М. Єремієва з Женеви, В. Авраменка з Ню Йорку, сенаторки Олени й д-ра В. Ю. Кисілевських з Оттави, П. й О. Войценків із Вінніпегу, проф. Катерини Антонович із Вінніпегу й інших. Всі вони зберігаються в ПАК в Оттаві у відповідних кліматизованих і фахово впорядкованих умовах.

Ювілейний комітет колекції УЕУряду має в пляні звернутися до українського громадянства у вільному світі зі закликом доповнювати цю колекцію матеріялами, що відносяться до визвольної боротьби українського народу в XX сторіччі. Їхня недоторканість, цілість і фахове збереження забезпечене урядом Канади на основі договору з 20-го серпня цього року.

Відбулася ювілейна зустріч ОДУМ-у

Лондон,Онт. (О.Шевченко). — На одумівській оселі „Україна" в Лондоні,Онт, молодь ОДУМ-у разом з українським громадянством у днях 29, 30, і 31-го серпня ц.р. величаво відзначила 30-річчя існування ОДУМ-у. Це був фактично останній акорд одумівського святкування цього ювілейного року, що його розпочав величавий З'їзд ОДУМ-у в українському Пантеоні в Бавнд Бруку,Н.Дж.

Одумівки приготовляються до дефіляди.

Спортові змагання

Уже в п'ятницю, 29-го серпня, молодь ОДУМ-у з Канади і Америки з'їждалася на „Україну". Ще перед вечіркою полагоджувано останні формальності в підготові до спортових змагань. Уже були приготовані три відбиванкові площі. Виховник Юного ОДУМ-у Лисик докладав усіх зусиль, щоб ця частина програми Зустрічі відбулася якнайкраще. В турнірі взяло участь шість дружин дівчат і сім дружин хлопців, а також окрема дружина СВОДУМ-у (Студентський Відділ ОДУМ-у). Це були завзяті змагання. Цього ж вечора під час бенкету переможцям Лисик вручив чаші перемоги. Їх отримали дівчата з Філії ОДУМ-у Чікаґо і дружина хлопців СВОДУМ-у.

Скінчивши спортові змагання, молодь спішила на ювілейний бенкет, бо учасниками-виконавцями і керівниками програми була молодь. Молодь, яка з новацьких літ гордо носить однострій ОДУМ-у. Біля 600 осіб, переважно молодь, виповнили розкішну залю оселі „Україна". Програмою цього вечора був Старший Виховник ОДУМ-у, градуант, з відзначенням, вищої школи в Торонто, молодий одумівець Віктор Ліщина. Він вміло проводив програмою вечора. Дві *(Закінчення на стор. 3)*

СТВЕРДЖЕННЯ І ЗАКЛИК

ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу у складі: Богдан Футей, Іван Геврик, Іван Телюк, о. протопресв. Степан Біляк та Богдан Гнатюк, перевела в днях від 13-го до 19-го вересня 1980-го року піврічну контролю майна, діловодства й організаційного стану Українського Народного Союзу, Видавництва „Свобода", Української Національної Корпорації Дому УНСоюзу та відпочинкової оселі Союзівки і стверджує наступне:

1. Майно Українського Народного Союзу осягнуло з кінцем червня 1980-го року суму $44,372,185 і цим самим зросло за перших шість місяців 1980-го року на суму $335,973. В тому ж часі виплатив УНСоюз своїм членам дивіденду в сумі $530,710. Загальна сума приходів УНСоюзу за перше півріччя 1980-го року виносила $3,230,177, з чого зібрано вкладок від членів на суму $1,527,951. Фінансова господарка УНСоюзу виказує дальше постійний зріст майна, головно завдяки збільшенню відсоткової стопи від інвестицій.

2. Організаційна кампанія УНСоюзу у першому півріччі 1980-го року принесла 997 нових членів, забезпечених на суму 2,440,000, що виказує пересічну суму забезпечення нових грамот $2,447. З наміченого пляну 4,000 нових членів у 1980-му році виконано за пів року 25% квоти. Не зважаючи на постійні заклики Організаційного Відділу і Головного Екзекутивного Комітету та постійні завваги Головної Контрольної Комісії, поважне число Відділів УНСоюзу не виявило організаційної діяльности і на всіх 455 Відділів не приєднали в першому півріччі 1980-го року ані одного нового члена. Головна Контрольна Комісія рекомендує Організаційному Відділові посилити організаційну діяльність, застосовуючи нові методи організаційної праці та ангажуючи до неї більше число постійних фахових організаторів, як теж рекомендує Головному Екзекутивному Комітетові присвятити особливу увагу цій вітальній для УНСоюзу ділянці.

3. Редакційний склад „Свободи" та „Українського Тижневика" згідно з пляном поповнено і праця в обох редакціях наладнана. Видавництво „Свобода" закупило потрібні друкарські машини та устаткування, завдяки чому відкрилися можливості виконувати усі праці на замовлення. Залишається поповнити персонал друкарні для повного урухомлення цілої друкарні. На час контролі число передплатників „Українського Тижневика" перейшло 5,000 у висліді відділення „Українського Тижневика" від „Свободи" і кампанії для придбання йому нових передплатників. Рекомендуємо повести кампанію для збільшення числа передплатників „Свободи" і продовжувати таку кампанію для „Українського Тижневика". Рекомендуємо наладнати періодичне видання „Трибуни УНСоюзу". Ствердивши брак дописів з терену про діяльність Округ та Відділів, закликаємо Окружні Управи та Уряди Відділів надсилати „Свободі" та „Українському Тижневикові" дописи про їхню активність.

4. В Українській Будівлі в час контролі були майже повністю винаймлені приміщення, внаслідок чого значно збільшилися приходи Української Національної Корпорації Дому УНСоюзу. До дня контролі УНКорпорація Дому УНСоюзу виказала прихід у 1980-му році на загальну суму $1,133,207.

5. Відпочинкова оселя Союзівка віднотувала успішність цьогорічного літнього сезону, так під оглядом виховним, культурним і розваговим, як і під оглядом фінансовим. Як і в попередніх роках, так і в цьому році були проведені з успіхом Курси Українознавства, дитячі табори, школи українських народних танців, тенісова школа та багатолюдні спортові змагання. Рекомендуємо для збільшення учасників Курсів Українознавства та їхньої популяризації розглянути можливості реформи їх програми. Союзівка залишається і надальше атракційним центром для членства УНСоюзу, української молоді та цілої української громади. Тому для поширення і покращення служби Союзівки нашій громаді рекомендуємо приступити до реалізації постанови про побудову будинку для молоді і мотелю на Союзівці, що дало б змогу відбувати майбутні Конвенції УНСоюзу на Союзівці.

У жовтні цього року відбуватимуться Конгреси Українців Америки і Канади — Українського Конгресового Комітету Америки та Комітету Українців Канади, наших центральних установ, які об'єднують всіх українців Америки і Канади. Тому закликаємо членів наших Відділів вислати своїх делегатів на ці Конгреси і цим самим взяти активну участь у Конгресах.

Головна Контрольна Комісія взиває все членство, всіх секретарів та других урядовців Відділів, делегатів 29-ої Конвенції та членів Головного Уряду УНСоюзу включитися в осінню кампанію для збільшення членства УНСоюзу.

Перед Українським Народним Союзом великі та важливі завдання!

Ставайте масово в ряди членів цієї найбільшої і найстаршої української установи у вільному світі!

Допоможіть Українському Народному Союзові в його так важливій, важкій та потрібній службі українській громаді і поневоленому, але нескореному українському народові в Україні!

Головна Контрольна Комісія:
Богдан Футей, Іван Геврик, Іван Телюк
о. протопресв. Степан Біляк, Богдан Гнатюк

ПОЛІТИЧНІ СПОСТЕРІГАЧІ УВАЖАЮТЬ, що Савдійська Арабія буде випробовувати Рональда Регена, якщо він буде обраний на президента, і буде стосувати тиск на нього за посередництвом інших арабських держав. Реґен, як відомо, тепер противиться продажі американських новочасних бойових літаків типу Ф-15 для Савдійської Арабії аж до часу, поки ця держава не припинить вести ворожу пропаґанду проти Ізраїля. Загально побоюються, що Савдійська Арабія може використати наймодернішу зброю ЗСА у війні проти Ізраїля.

ДЕМОКРАТИЧНІ ЗАКОНОДАВЦІ НАРІКАЮТЬ, що сенатська підкомісія для розслідування справи Біллі Картера зумисно протягає справу аж до президентських виборів, щоб, відкривши нову справу перед самими виборами, пошкодити його братові Джіммі у перевиборі на президента. Деякі провідні демократи тому домагаються, щоб справу Біллі закінчити вже в першій половині жовтня, щоб можна було опісля зробити відповідні підсумки.

МІЖ ІРАКОМ І ІРАНОМ РОЗГОРІЛИСЯ БОЇ

Багдад-Теґран. — Інформаційні служби Іраку і Ірану подають часті інформації про бої на морі, суші і в повітрі. Обидві сторони подають комунікати з поля бою, корисні для себе. Летовище в Абадані, центрі нафтової промисловости Ірану, замкнене.

Збройні зудари поширилися на цілу ірацько-іранську границю. Одначе, їхнім центром є нафтова провінція Кузістан, заселена компактною арабською масою, через що араби волють називати її Арабістаном. Другим осередком боїв є гирло рік Евфрату й Тигру-Шатт аль Араб. В районі Шатт аль Араб переважають зудари морських і повітряних сил. Іракські джерела повідомляють, що їхні кораблі й літаки затопили вісім різного типу іранських кораблів. Іранські кораблі були також обстрілювані далекобійною артилерією Іраку. Так само іранські джерела повідомляють, що їхні війська затопили одну іракську канонерку та загнали три інші іракські кораблі на мілину.

Потверджуються інформації про важкі морсько-сухопутні бої в районі Абадану. В морській пристані Абадану мали бути знищені п'ять іранських канонерок. Згідно з іракськими інформаційними джерелами в Абадані, виявили велику активність бойові угруповання арабської молоді Абадану й околиці. Власне ті угруповання мали знешкідливити великий летунський порт в Абадані.

Водний шлях Шатт аль Араб, який причинився до конфлікту поміж Іраком і Іраном.

(За газетою „Ню Йорк Таймс")

Іранська влада проголосила частинну мобілізацію, повідомляючи одночасно, що ухилення від військової служби змобілізованих буде трактоване як дезертирство і каране згідно зі законами воєнного часу. Вислідки мобілізації в Ірані дотепер невідомі. Одначе переважають скептичні голоси, бо населення здезорієнтоване й здеморалізоване, старшинський корпус іранських збройних сил спаралізований після численних арештів, судів і розстрілів, а крім цього, велике частина бійців і підстаршин здезертирувала і далі дезертирує з військових лав.

Жертвою морських і летунських боїв мали стати *(Закінчення на стор. 4)*

У світі

ПІСЛЯ ВБИВСТВА В АСУНСІОНІ, столиці Параґваю, колишнього президента Нікараґуа Анастазіо Сомози невідомими терористами, параґвайська влада розпочала широкі розшуки за вбивниками. З дотеперішніх інформацій виникає, що вбивниками були арґентінські терористи, що потверджують крім свідків ще й інші різні деталі. Параґвайський уряд висловив впевненість, що вбивники будуть схоплені. Вимагає цього населення, яке обурене тим, що терористи перенесли на терен Параґваю свої порахунки. Слідством у цій справі керує довголітній спеціяліст у кримінальних розшуках Пастор М. Коронель, якому до диспозиції передано всі поліційні сили. Першого терориста, що мав відношення до того вбивства, Гуга Альфреда Ірурціна вдалося вже виявити, але він загинув у боротьбі з поліцією, яка намагалася його арештувати. Був це член арґентінської Народньої революційної армії, який виступав під псевдонімом капітан Сантіяго і виконував керівну ролю в тій організації.

КОРОЛЬ МАРОККО ГАССАН II заявив на пресовій конференції, яку він мав у одній зі своїх літніх палат, що Палестинська Визвольна Організація змінила свою поставу супроти Ізраїля і годиться визнати його, як тільки Ізраїль визнає самостійну палестинську державу. Та самостійна палестинська держава мала б бути на частині території теперішньої держави Ізраїля. Тому Ізраїль на її постання не погоджується. Крім цього, ізраїльські державні чинники рішуче обстоюють, що самостійна палестинська держава, та ще й до того під керівництвом ПВО, була б розсадником постійних конфліктів і ферментів в тому обширі і загрожувала б не тільки Ізраїлеві, але й арабським державам. Тим більше, що ПВО тісно пов'язана з Москвою, дістає звідтіль всяку допомогу, а тим самим змушена виконувати доручення Москви.

В Америці

ДИПЛОМАТИЧНІ КОЛА ПЕРЕКОНАНІ, що нечуване досі поступування Фіделя Кастра, кубинського диктатора, у відношенні до перехоплювачів пасажирських літаків американських повітряних ліній, є передуманою акцією з метою допомогти у перевиборі Джіммі Картера на Президента ЗСА. Лідери Куби волють Картера, як Рональда Регена, республиканського кандидата, якого вони вважають більше строгим і який на їхню думку збільшить напруження між Гаваною і Вашінґтоном. Як відомо, кубинський уряд передав минулого тижня американській владі двох молодих кубинців, які захопили літак американської лінії „Делта", і погрозили, що в будучому робитимуть те саме з перехоплювачами літаків, не зважаючи на мотиви, якими ці керуються.

ЗАХІДНІ ДИПЛОМАТИ І КОРЕСПОНДЕНТИ інформують, що між диктатором Куби Кастром і міністром закордонних справ СССР Андреєм Громиком дійшло було до словного зудару під час перебування останнього в Гавані. Кастро мав заявити Громикові, що совєтська військова інтервенція в Афганістані значно підірвала престиж Куби серед країн т. зв. третього світу. Громико мав відповісти, що уряд Кастра, не зважаючи на велику совєтську фінансову допомогу в сумі 8 мільйонів долярів денно, не здібний розв'язати внутрішні проблеми країни і забезпечити населення потрібними товарами.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper (SECD 530-420) published daily exept Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Потрібна реформа

У передвиборчому поспіху і підготові до справжньої затяжної президентської кампанії, політичні стратеги, Уряду, законодавці та інші причасні до цієї справи особи, мабуть, й не мали часу приглянутись добре до справжнього стану і до тих тривожних сигналів, які вказують на зростаючий фактор справжньої інертности до виборів серед американського народу.

Ця інертність створилася не тільки з причини браку добре опрацьованих ефективних програм поодиноких кандидатів на це високе становище в державі, але в першу чергу з причини задовгого тривання передвиборчого процесу, який абсорбує енергію багатьох тисяч найбільш активних політиків, включно з Президентом ЗСА, і також пожирає більйони долярів, що їх в останньому часі, згідно з ухваленим законом, виплачує державна каса офіційним кандидатам на президента.

Тому не дивно, що багато політичних діячів, а навіть впливових керівників обидвох найбільших в ЗСА політичних партій — Демократичної і Республіканської, вже від років домагаються зміни виборчої системи і спрощення передвиборчої процедури, яка обмежила б до мінімуму час і кошти, а найважливіше заохотила б голосуючих громадян цієї країни до більш активної участи у процесі виборів.

Існуюча система, — кажуть деякі політичні діячі, — була може колись добра, коли вибори обмежувались дослівно до кількох стейтів, але вона сьогодні неефективна, коли виборами охоплені 51 стейтів і мільйони виборців. Нічого отже дивного, що опитні інститути і поодинокі дослідники заповідають що в цьогорічних виборах, які, як відомо, відбуватимуться 4-го листопада, братиме участь не цілих 50 відсотків виборців. Навіть серед таких великих національних груп, як: жидівська, італійська, польська та інщі не виявлено великого зацікавлення президентськими виборами, бо, як каже один читач у газеті „Чікаґо Трібюн", „виборці вже змучені нереальними і нездійснимими передвиборчими обіцянками трьох офіційних кандидатів, які у передвиборчій гарячці намагаються один одного наздогнати так немов би виборці не вміли самі розрізнити хто є хто і чого від кандидатів треба сподіватися".

Головною однак причиною байдужности, — твердять політичні спостерігачі, — є тяжка і для багатьох незрозуміла форма потрійної виборчої процедури, яку треба конечно змінити, якщо демократична парляментарна система в ЗСА повинна справно діяти.

Поки це станеться виборці українського походження повинні брати активну участь в американському житті і у виборах зокрема, бо питання справного функціонування федерального Уряду З'єднаних Стейтів Америки настільки важливі для нас, що вони посередньо заторкують визвольні процеси в Україні, які, у відсутності добре зформульованої політики супроти СССР і стосованої в останньому часі багатьма державами політики апізменту, втрачають моральну підтримку Заходу, конечно потрібну для ширшого розгорнення боротьби проти комуно-московської імперії, яка на думку багатьох західніх аналітиків, зміцнюється коштом помилок Заходу.

Ярослав Гайвас

КИТАЙ НА НОВОМУ ЕТАПІ

(1)

Спадок, що його отримало китайське державне й партійне керівництво 1977 року зі смертю „великої трійки", — Мао Джоу Енлая й маршала Чутеґа — був не лише важкий, але й небезпечний. Внутрі країна не була ані упорядкована як слід, ані не було ясних і виразних віх, в якому напрямі пробувати вести її далі. Навпаки, після зрушень, доконаних Великою пролетарською культурною революцією, заговором маршала Лін Біяо і фактичних зірваннях співпраці з СССР, усе виразно вказувало на тимчасовість. А назовні російська потуга усіблена понадмільйоновою модерною армією на кордонах Китаю, а в першу чергу на кордонах її промислового басейну Манджурії, загрожувала несподіваним ударом.

Хоч в короткому часі після смерти Мао вдалося без комплікацій ліквідувати „ґенґ чотирьох" — керівництво лівих елементів на чолі з вдовою Мао — але в країні ще не притихло, сили, яких викинула на поверхню життя „пролетарська" революція, не закинули думки перехопити керівництво. Насамперед треба було розладувати нагромаджені енергії й успокоїти життя, щоб могти хоч якоюсь мірою нормально працювати. Дуже зручні, з одного боку обережні, а з другого дуже рішучі потягнення — це внутрішнє напруження розпружили, розбурхані настрої вспокоїли й до такої міри устабілізували країну, що можна було після великих революційних зрушень перейти до пляно-вої внутрішньої відбудови та розбудови.

Комбінацією власних потягнень на совєтському відтинку та використання заходів Москви, а в першому чергу завдяки капітальним московським помилкам удалося Китаєві не лише відвести небезпеку совєтського нападу, але й ту величезну силу, яка висіла Дамоклевим мечем над його північним кордоном, звести до стану спаралізованого велетня, який безчинно приглядається розвиткові подій, на який він, не зважаючи на свій колосальний потенціял, не може вплинути.

Московські помилки

Катастрофальні московські помилки, основою яких була змобілізована неймовірна величиною ударна сила зовсім в мирних умовах не оправдана і закощтовна, й надії, що внутрішнє розладдя в Китаї буде поглиблюватися аж до пункту, в якому його можна буде „взяти голими руками", в даних умовах відіграли вирішну ролю. Совєтському Союзові не було потреби захищатися аж такою могутньою збройною силою перед нападом Китаю, а погрожування йому мільйоновою армією не викликало в китайців ніякого враження, а тим більше будь-яких поступок з їхнього боку. В додаток до тієї помилки Москва в той самий час поповнила ще інші великі помилки в інших смугах світу, яких наслідки вона вже відчуває сьогодні, а ще більше їх відчуватиме завтра. Це бо виявило перед світом, навіть того його частиною, що такого аж ніяк не сподівалася, справжнє обличчя звичайного російського агресора і його наступальні пляни, а тим самим заставило загрожені країни світу, а в першу чергу ЗСА і цілий Захід переставити свою політику й перебудувати та зміцнити свої оборонні сили.

Використовуючи свої готові до акції дивізії й американську моральну неготовість відповідати силою на силу після катастрофального закінчення безглуздої в'єтнамської війни, Совєтський Союз виступав щораз агресивніше в світі. Наперед наштовхував він різні народи, а в першу чергу арабів, які займають стратегічно преважливий обшир та посідають величезні резерви нафтової енергії, на авантюрничу політику, потім інтервеніюючи власними вояками в Етіопії, а ще передтим висилаючи кубинських наємників збройно інтервеніювати в різних країнах Африки, а накінець влаштувавши власний збройний напад на Афганістан. Після того прийшло те, що мусіло прийти. Народи Західньої Европи в першу чергу, а за ними й інші побачили, що їм у ніякому разі не можна тільки уповати на американську збройну охорону, але треба самому перебирати в свої руки оборону власних кордонів, власної державної системи, власного способу життя й усіх здобутків, які народ придбав у важкому труді протягом сотень років історії.

Англія, Франція, Західня Німеччина почали перебирати на себе збройний захист своїх кордонів і своїх вольностей, а за ними поступає в цьому напрямі Японія й таким чином вони звільняють величезні потенційні американські енергії для захисту інших загрожених периметрів світу. Таким робом Совєтський Союз опинився проти більшого числа противників, з якими треба говорити й договорюватися, конкурувати, а в потребі боротися. А ЗСА одночасно з тим почали будувати найважливіший під сучасну пору і найбільше занедбаний відтинок оборонної системи Заходу на Близькому і Середущому Сході.

(Продовження буде)

Святослав Караванський

ДРУЖНЯ БЕСІДА

На зустрічах з українцями Америки й Канади мені довелося відповідати на численні запити громадянства. Про що тільки не питали! Але за більшістю питань крилася глибока зацікавленість земляків і землячок долею нашої безталанної України. Тому, мені здається, що й тим, хто не чув моїх відповідей, буде цікаво прочитати їх у новій рубриці щоденника „Свободи". Розпочинаючи цю рубрику, я, звичайно, не обмежусь тільки тими питаннями, які мені ставили на зустрічах, але радо відповім і на ті питання, які читачі „Свободи" пришлють до редакції, написавши на конверті крім адреси ще й примітку: Для „Дружньої бесіди".

Свою першу „Дружню бесіду" почну з питання, поставленого мені на одній недавній зустрічі.

ПИТАННЯ: Чи хтонебудь із організацій, які є проти дисидентів,/ в тім числі УККА/ намагаються вплинути на ваші виступи, як і що і про що маєте говорити?

ВІДПОВІДЬ: Перше, ніж відповісти на це питання, я мушу сам запитати у себе: Чи справді УККА проти дисидентів?

На мою думку, УККА не може бути проти дисидентів, тому що УККА само складається з дисидентів. Я уважаю, що всі, хто з політичних мотивів у різні часи покинули Україну, є дисиденти. Той хто ставить це питання, забуває, що УККА так само, як і інші організації вільного світу, організовували і організовують акції на захист українських дисидентів, які караються у совєтських Бухенвальдах. І ці акції, очевидно, вплинули на сам факт появи сучасних дисидентів у вільному світі. Отже думка, що УККА є проти дисидентів у найкращому випадку породжена поспіхом та емоційністю.

Я і моя дружина от уже скоро рік, як співпрацює з УККА і ніяких ознак ворожнечі з їхнього боку не помічаємо.

Отже, на поставлені собі питання я маю відповісти так: УККА не є проти дисидентів. Але, як УККА, так і всі інші організації у демократичному суспільстві мають право мати свої погляди і висловлювати їх. Якби цього не було, то це не був би вільний світ.

Після такого виступу можна перейти, власне, і до відповіді на питання.

Жадна організація в тому числі й УККА не намагалася впливати на мої та моєї дружини виступи.

Я не думаю, що найдеться такий політичний в'язень у Совєтському Союзі, який, проживши весь вік без права висловлювати свої думки, і раптом діставши таку можливість, буде прислухатись до чиїхось порад та вказівок. Діставши можливість говорити вільно, справжня людина буде говорити те, що вона думає.

Я не знаю, чому дехто думає, що людина, проживши 50 свідомих років і переживши особисту і національну трагедію, не здібна самостійно мислити і не здібна давати оцінку тому чи іншому фактові або явищу.

Я особисто маю тверезий глузд і можу реально сприймати речі, як вони є.

Якщо, наприклад, я прочитаю в газеті повідомлення, що „у конференції брав участь представник України"/а йдеться про так звану УССР/, то мені не треба іти до когонебудь з УККА, щоб коментувати таку „неохайність" стилю. Я без жадної допомоги скажу, що автор перебуває під отруйним впливом дезінформаційної совєтської пропаганди, бо називає „представником України" присланого для обману вільного світу кагебіста, який до того ж у всіх офіційних документах іменується „представником УССР". І що назвавши цього учасника совєтського маріонеткового спектакля — представником України", автор статті /свідомо чи несвідомо/ збиває з пантелику непокушеного українського читача, і отже ллє воду на млин московської дезінформаційної машини.

У таких „тонкощах" я ще даю собі раду без допомоги, так само, як і в таких питаннях, як і про що говорити у своїх виступах, а тепер — публікаціях.

Л. Б.

ТИЖДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Зберігання мистецьких скарбів українського народу в нас доволі поширене. Пригадаймо собі ті всі музейні збірки, що творились у краю по наших повітових містах. За недовгий час кілька або кільканадцять років музеї в Коломиї, Самборі, Стрию й інших осередках зуміли нагромадити чимало експонатів. За часів Другої світової війни дещо з того пропало, дещо пересунулося, але в загальному експонати збереглися і збагатили невеликий дорібок українського музейництва.

Подібне зацікавлення виявило наше поселення у ЗСА і Канаді. Вже дуже скоро, бо в 20-их роках Союз Українок Америки заплянував придбати збірку українського народного мистецтва в краю і замовив її в кооперативі „Українське Народне Мистецтво" у Львові. Ця збірка прибула до Америки в 1932-33 роках і послужила прикрасою українського павільйону на Світовій Виставці у Чікаґо. Пізніше заходами СУА вона об'їхала всі осередки нашого поселення, якийсь час була виставлена в Українському Інституті Америки (1967-1971) і вкінці дала підставу до створення Українського Музею у Ню Йорку, що його відкрито у 1976 році.

Дещо йнакше проходила справа на українському поселенні в Канаді. Там поселенці осідали на ріллі і ще довгий час зберігали давні форми побуту. Сільське домашнє виробництво продовжувалось хоч би в виді хат і церков, що служили нашим піонерам за пристановище. Тому, коли там назріла потреба зберігання тих форм, то їх не треба було замовляти у краю. Їх привезли зі собою перші поселенці чи й виробляли тут на місці. Зчасом побут наших поселенців змінювався і предмети домашнього виробництва знаходили пристановище в тих музейних збірках, що засновувались. Осідком першого такого музею став Саскатун, столиця степової провінції Канади, де поселилось багато селян і Буковини й Покуття. Хоч подібно, як в Америці, кожна канадська провінція має свою музейну збірку, а то й кілька, то Саскатун далі веде перед, відкривши у 1980 році музей у своєму власному будинку.

З усіх наших музейних збірок на американському континенті виділюється особливо Український Музей у Ню Йорку. Він не найбільший з усіх — кількість його експонатів не перевищує збірок Музею Союзу Українок Канади. Також приміщення його невелике, коли зважити, що Союз Українок Канади вже має власний, для потреб музею пристосований будинок. Та значення його полягає в специфіці його роботи.

Воно відбулося вже в назві Музею, що не обмежується ділянкою народного побуту. Як у назві, так і в дотеперішній діяльності знайшли свій вияв інші культурні аспекти нашого життя. Виставка самвидаву картин Никифора, „примітивної" творчости вказує на те, що провід Музею вміє підхоплювати актуальні потреби нашої діяспори.

Уже з самого початку його діяльности всі прояви Музею були поставлені на базі фаховости. Клясифікація експонатів, їх переховування і їх подавання публіці проходило за засадою найбільшої доцільности. Це нелегко було осягнути при невеликому просторі цього Музею. Але думка — подавати матеріял у найбільш відповідних рамках — перемогла. І тому Музей досяг окреслення — як це заявила американська преса — одного з найкращих впорядкованих малих музеїв.

До того управа Музею дбає про контакт із публікою. У Музеї постійно ідуть різного роду курси — писання писанок для дітей і дорослих, роблення прикрас на ялинку, вишивання, роблення вибійки. Це є найкраща запорука того, що — не зважаючи на фаховий рівень і ту вище згадану впорядкованість — Музей шукає зв'язку з публікою. Це є дуже важлива прикмета. Він стає тоді потребою спільности, її духовою власністю.

Гарно поставлена також видавнича ділянка. До всіх своїх виставок Музей підготовляє фахово опрацьовані й естетично видані каталоги. Поодинокі ділянки, як кераміка й писанки дочекались альбомів чи брошурок. Афіші й емблема Музею виконані визначними мистцями-графіками. Поодинокі вироби Музею — видано листівками.

Організаційно Український Музей також перебудувався з клітини Союзу Українок Америки в загально-громадську корпорацію, в якій Союз Українок Америки застеріг собі переваґу у проводі. Установа є перта на широкому членстві, що може підтримувати її з допомогою 25 дол. річної вкладки. Окрім того створено групу добровольців із Ню Йорку й околиці, які — працюючи в різних ділянках Музею — відтяжують фаховий персонал.

Як бачимо — ця культурна станиця діє передусім у Ню Йорку, хоч своїми виданнями сягає поза його межі. Вже заплянована також інші засоби, як мандрівну виставку чи поодинокі виступи, наприклад, виставку килимів у Філядельфії в 1981 році. Але заки це станеться (одне й друге получене з великим коштом), то Музей плянує щось

(Закінчення на стор. 4)

ЗГІДНО З УМОВОЮ між польськими робітниками і варшавським урядом, яку з боку уряду підписав заступник прем'єра Мєчислав Яґельскі після численних страйків, а головно страйку в корабельних варстатах у Гданську, в неділю, 21-го вересня, вперше передано з церкви Святого Хреста у Варшаві по радіо по всій Польщі Службу Божу. З цієї церкви передавано по радіо Служби Божі ще за попередньої польської держави, що впала в вересні 1939 щоку. З приходом совєтських військ до Варшави 1944 року й наладнанні радіосистеми заінстальований Москвою польський уряд не погодився передавати Служби Божі, або будь-що іншого з релігійного життя та з діяльности церкви. Таким чином радіопередача Богослуження у неділю, 21-го вересня, була великим переломом. Богослуження, що його правив єпископ Єжи Модзелєвскі, згромадило величезну кількість вірних з усіх верств варшавського населення. З огляду на те, що його передавала вся радіосистема в Польщі, його можна було чути і в частині західніх областей України, Білорусі та Литви. Також у Чехо-Словаччині.

Григорій Костюк

НЕРОЗВ'ЯЗНИЙ КОНФЛІКТ

(Думки з нагоди плянованої виставки драми В. Винниченка „Чорна Пантера і Білий Ведмідь" у Студії мистецького слова Лідії Крушельницької)

(2)

З „Молодого театру" „Пантера" перейшла до всіх театрів республіки: Державного драматичного театру ім. Т. Шевченка, до філії Державного театру УНР в Могилеві, Театру начальної команди УГА у Вінниці, Українського чернівецького театру, Нового львівського театру (1919), Незалежного театру у Львові та театру ім. Івана Франка у Києві (1920). З новим успіхом пішла „Чорна Пантера" в усіх визначних російських театрах (Н. Н. Євреїнов та інші), де вже вона, як знаємо, ще до революції мала вторований шлях.

Слідом за „Чорною Пантерою" і „Брехнею" ставлено в усіх зазначених вище театрах усі інші п'єси В. Винниченка: „Базар", „Чужі люди", „Дочка жандарма", „Натусь", „Молода кров", „Панна Мара", „Закон", „Між двох сил", „Гріх" та інші. Роля їх в европеїзації українського театру величезна. Про це найкраще свідчать репертуари: Театру ім. І. Франка у Києві й Українського незалежного театру у Львові, особливо під мистецьким керівництвом О. Загарова (1920-1921). Сучасник і авторитетний історик українського театру д-р Григір Лужницький про одну з таких вистав свідчить:

„Виставка п'єси „Гріх" В. Винниченка стала справжнім театральним святом українського Львова. За кілька тижнів перед п'єсою квитки були цілковито випродані". (Наш театр", Ню Йорк, 1975, стор. 18).

На початку 20-их років „Чорна Пантера" та інші драми В. Винниченка виходять на кін багатьох европейських театрів. Початок дали берлінські театри. „Брехню" з великим успіхом ставили в „Фольксбіне театр", а „Чорну Пантеру" в театрі „Трібюн". Гострота сюжетних зіткнень, глибокі психологічні ситуації й кольоритні сцени спонукали берлінських кінорежисерів Ганса Яновіца і Йогана Гутера зробити з „Чорної Пантери" фільм, який з 1922 року демонстровано на німецьких екранах. У журналі „Іллюстрірте фільмкур'єр" (Берлін, січень 1921, ч. 73) надруковано скорочений сценарій „Чорної Пантери" з добрими репродукціями багатьох фільмових сцен. Це, на жаль, все, що тепер маємо від того фільму. У різних міжнародних каталогах фільмових назва фільму „Чорна Пантера" зафіксована, але сам фільм загинув під час бомбування Берліну в 1943-44 роках.

„Чорна Пантера" незабаром пішла в театрах Мюнхену, Ляйпціґу, Дрездену, а звідси (поруч з „Брехнею") — на сцени Риму, Туріну, Мадриду, Беоґраду, Праги, Букарешту, Стокгольму та інших скандинавських столиць. Добрий театр численної тоді російської еміграції в Берліні включив у свій репертуар також і „Чорну Пантеру". Режисером вистави був Іван Шміт, а ролю Чорної Пантери виконувала Єлена Полевіцька, знаменита ще перед революцією акторка театру Н. Н. Сінєльнікова. Чорна Пантера було її найулюбленішою, коронною ролею. У всіх своїх численних ґастролях поза Берліном вона обов'язково мала в репертуарі „Чорну Пантеру". Навіть під час своїх ґастролів у Совєтському Союзі в роках 1924-1925, вона грала „Чорну Пантеру" й потрясала нею глядачів. Така в дуже загальних рисах сценічна біографія „Чорної Пантери" у чому ж її новина? Яке основне мистецьке та ідейно-моральне наставлення.

Пригадаймо собі насамперед зміст драми. Дія відбувається в Парижі, в ательє мистця Корнія Каневича, якого в мистецькому світі прозвали Білий Ведмідь. Одержимий жагою створити щось велике і вічне, він з родиною — дружиною Рітою, яку в мистецькому світі прозвали Чорною Пантерою, з однорічним сином Лесиком і мамою, — приїжджає в цю столицю мистецького світового життя, винаймає ательє з мешканням і розгортає творчу працю. Поза дрібними малюнками, які продає, щоб прожити, він працює на великим образом „Жінка з дитиною", що, на думку Корнія, має бути новим словом у мистецькому світі. Для цієї картини йому позує дружина Ріта з маленьким сином. У процесі позування дитину застудили. Потрібне дороге лікування і не в Парижі, а десь на теплому сухому Півдні. Таких засобів маляр Корній не має. Єдина можливість — продати картину, що є мрією його життя. А картина не закінчена і продавати її в такому стані — це вбити себе як мистця. Так думає Корній. З цих деталів поволі вирисовується перед глядачами складна трагедійна ситуація в родині мистця. Посилює і поглиблює цю ситуацію поновне тоді підсоння паризького мистецького життя. Корній, як і переважаючий навколо мистецький світ, вірить, що для артиста-мистця — мистецтво понад усе. Що артист-маляр — жрець, післанець вищої сили, покликаний створити щось вічне. З другого боку, він любить свою Чорну Пантеру, сина і матір. Уважає їх невід'ємною часткою свого мистецького життя. Не уявляє себе без них. Але в атмосфері тогочасної паризької богеми й панування гасла „мистецтво понад усім" він не може знайти остаточної рівноваги між своїм мистецьким покликанням і родиною, між мистецтвом і життям. Це ще більше поглиблює драматичну ситуацію й психологічну колізію.

Ріта, його дружина, втілення краси, характеру й охоронниці родини. Вона не розуміє альтернативи — родина або мистецтво. Вона інстинктом матері і людини глибоко відчуває, що тільки гармонія родини і мистецтво, життя і мистецтва, творить щастя.

Наївний у практичному житті, слабохарактерний та імпульсивний Корній не може також ніяк протиставитись Сніжинці (третя головна персона драми). Сніжинка — зовнішнє втілення краси, ніжности, ґрації — є фатальним злим духом паризького мистецького світу, духом морального розкладу, інтриґи й цинічної зневаги до інстинкту родини.

Так створюється психологічно складний конфліктний вузол у родині мистця. У процесі зростання напруження драматичної дії Корній доходить до, можна сказати шекспірівського, внутрішньо-трагедійного і, здавалось би, нерозв'язного конфлікту. З одного боку, він одержимий творчістю, безрозсудно старається використати для мистецтва навіть свою і своєї родини трагедію (смерть сина). У мертвому обличчі сина й скорботному образі матері він раптом вгледів неповоротну рису свого уявного образу і він хапається за пензель. Цей момент ще гостріше поглиблює трагізм ситуації. З другого боку, не збагнувши ідеї рівноваги життя і мистецтва, не виплутавшись з тенет обожнювання мистецтва, що його створила тодішня хвороблива доба, Білий Ведмідь потрапляє з усією своєю родиною у безвихіддя трагічної ситуації.

Ми у заголовку назвали цю ситуацію нерозв'язаним конфліктом. Але чи справді це нерозв'язний конфлікт? Чи не зауважать глядачі, що цьому конфлікту протистоїть ідея рівноваги і гармонії мистецтва і життя, мистецтва і родини, яка червоною ниткою проходить через усю драму. Може ясно стане у фіналі, що тільки брак належної волі у Корнія, не органічне сприймання ідеї рівноваги привели до перемоги антиґармонійної сили, тобто — до нерозв'язного конфлікту і трагедії.

Майже 70 років тому, в рік написання й публікації „Червоної Пантери" (1911), відомий український критик і вчений Михайло Могилянський в огляді української літератури за 1911 рік писав, що подією року є поява драми В. Винниченка „Чорна Пантера і Білий Ведмідь". Крім актуальности й оригінальности проблеми, „Чорна Пантера" настільки яскрава і барвиста п'єса, що дає надзвичайне напруження драматичного дійства". На цій підставі він пророкував їй великий успіх. Пізніше, як знаємо, п'єса зазнала і багато успіхів і неуспіхів. Але свою мистецьку місію на українській і світовій сцені вона виконала.

Студія мистецького слова Лідії Крушельницькоїобіцює показати нам цю драму тепер. Не будемо ворожити, як студія зуміє відтворити цю складну психологічну драму. Це покаже практика. Тепер лише скажемо: з мистецького погляду Студія взяла на себе тяжке, відповідальне та одночасно культурне і почесне завдання. Вже це заслуговує на всебічну підтримку її праці.

ПОЧАЛАСЬ ОСІННЯ КАМПАНІЯ УНСОЮЗУ! МЕТА: 2,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ. ВСТУПАЙТЕ В РЯДИ НАЙБІЛЬШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

Конвенція Визвольного Фонду

До різних конвенцій і зустрічів з приводу довгих „вікендів "- 4 -липня чи День Праці - долучується конвенція Визвольного Фонду.

Тихесенько, без гомону діє в Америці установа, що називається Визвольний Фонд. А що визвольних фондів у ЗСА є більше, то треба фонд, який мав конвецію у День Праці в Лігайтоні, Па., опреділити. Це фонд Організації Українських Націоналістів - ОУН, отже матірної організації, що породила інші „оун" з додатками букв, бо ОУН, про яку пишу, додатків не потребує,кажуть американці, вона „Мекой ".

Америка багата країна, грошей не бракує. Америка дозволяє різного рода збірки і продаж бондів. Найбільше збірок, продажу бондів мають жиди для своєї вітчизни Ізраїля. Бонди для Ізраїля у продажі досягають мільйонів долярів. Збірки на Червоний Хрест найбільші.

Українці бідніші, народ бездержавний, продаж бондів для України неможливвий, бо чейже для совєтської України не будемо робити збірок! А для українського уряду в екзилі - для УНРади, теж бондів неможна продавати, бо УН Рада має міністрів і Уряд, але навіть не пробувала зареєструвати себе у Вашінгтоні, а для збірок реєстрації треба. Українці цього не мають, бо збірки не сягають мільйонів. Найбільше збірок з Америки мають Церква в Потребі в Римі і правління Стецька та Визвольний Фронт.

Організація Націоналістів менше численна, бідніша, тому і збірки менші, і з них організація здає звіт на конвенціях щодва роки у День Праці.

Кожний знає, що для успіху збірок для часописів треба доброго адміністратора, доброго і чемного „фінансового міністра" чи референта. Таким добрим міністром фінансів ОУН є на Лонг Айленді в стейті Ню Йорк д-р Володимир Михайлів. Знаю його ще з Праги з Академічної Громади, коли ми обидва були в уніформі Української Галицької Армії, бо на цивільне вбрання ще не придбали грошей. Щойно Український Громадський Комітет, що мав визнання чехо - словацького уряду, постарався для нас убрання і праці!

Знаю д-ра Михайлова, який любив з пером або олівцем у руці все щось записувати. Він був „прецизним" у промовах на зборах громади і в поведінці. Знали його як „це-ка", урядовця точного до крайності. Лонг Айленд його не змінив. Таких людей називають консерватистами в доброму розумінні. І щодва роки здає він звіт про свою працю. Свій архів все носить у течці, нічого до кишені не ховає. Останньо щодва роки резигнує з посту міністра фінансів, і щодва роки його приятелі — включно зі мною, шепочуть йому до вуха:„ без вас то не піде". -„Даруйте, ради Бога, мені вісімдесять минуло," - проситься шановний доктор. Не помагає! Нема вже таких у теперішних двох генераціях, а якби й знайшлися, то заліниві потрудитися для справи.

За два роки наш доктор зібрав 40,000 долярів, а коли додати з попередніх років, то — сума поважна. Конгресом провадив Павло Дорожинський. Не було промов, бо про що говорити? Д-ра Михайлова відзначено окремою грамотою, і сльози в очах цього ветерана ОУН і ОДВУ свідчили про його зворушення. Фінансовим секретарем УВФ є Омелян Суховерський, секретарем — Роман Клюфас, а заступником голови — автор цих кількох рядків. Перевибрано той самий уряд на нову дворічну каденцію.

Степан Куропась

В першу річницю смерти Омеляна Керницького

Св. п. Омелян Керницький

І не вдалося св. п. Омелянові Керницькому лягти на вічний спочинок в рідній українській землі, про що він мріяв весь час еміграційного буття, а прийняла його гостинна американська земля.

Св. п. Омелян Керницький народився 15-го березня 1909 року в селі Соснів Підгаєцького повіту, а відійшов у вічність 12-го жовтня 1979 року у Філядельфії. Він — селянський син, вихований у свідомій, релігійній і патріотичній родині, ще молодим юнаком включився в ряди ОУН.

По відбутті військової служби в польській армії, повернувся додому, одружився і замешкав у селі Свобода Золота. Там відразу став членом кооперативи, читальні "Просвіта" та кружка "Сільський Господар" і всюди виконував безкорисно доручені йому завдання, на прожиття працюючи на своєму господарстві.

Але не довго тривало спокійне і щасливе подружнє життя. Прийшов рік 1939, а з ним Друга світова війна. Омеляна мобілізували до польської армії, а коли Польща по 17-ти днях розлетілася, він повернувся додому.

З Організації Українських Націоналістів доручили йому обов'язки зв'язкового округи, — і це в найгірші часи, бо часи першої большевицької окупації, а далі — гітлерівської окупації. Ризикуючи власним життям, він виконував організаційні доручення в цілій околиці, здобуваючи собі велике довір'я у своїх зверхників.

Під новий 1944 рік, завдяки одній "добрій сусідці", ґестапо арештувало його і посадило в Тернопільську тюрму. І лише завдяки скорому і несподіваному проривові ворога іншого, Омелян щасливо оминув вивозу до Авшвіцу чи до якогось іншого табору смерти.

На допитах друг Омелян тримався мужньо і не заламався. А коли в перших днях березня 1944 року німці розпустили тюрму, друг Омелян повернувся додому, на своїх плечах несучи шкіци "мапи", як на практиці мала б виглядати гітлерівська "Нова Европа".

По кількох тижнях прийшов трохи до себе і з плечей зісунулися сліди катувань. Тим часом большевицька навала після затримки під Тернополем сунула далі на захід, і коли вже гарматні стрільна падали на полях Свободи Золотої, Омелян забрав дружину і маленького сина Богдана і подався на захід, — як колись казали — "світ заочі".

По пережитті різних еміґраційних митарств опинився в Австрії в Ляндеку, а дальше в таборі "ді-пі", звідки в 1948 році переїхав до Бразилії, до міста Понта-Ґрасса в штаті Парана. В Понта-Ґрасса всі мали нагоду пізнати прикмети доброї Омеляна вдачі: він був людиною хрустального характеру, без жодних претенсій; вмів дати пораду кожному потребуючому. Ніколи на ніщо не жалів ні труду, ні часу, а в потребі допомагав і матеріяльно. В короткому часі по приїзді до Бразилії, не знаючи ще ні мови, ні обставин, зорганізував власне підприємство, що давало йому можливість утримати родину і дати синові вищу освіту.

В Понта Ґрассі Омелян був співосновником "Т-ва Прихильників Української Культури", і членом його управи, брав активну участь в засіданнях Т-ва, допомагав фізично працею і грішми. Брав активну участь в аматорському гуртку, виїжджаючи з цим гуртком по колоніях з театральними виставами.

Св. п. Омелян був практикуючий християнин-католик; церкві допомагав, як міг — фізично працею й грішми.

По приїзді до Філядельфії ще сам добре не осівся, а вже допоміг спровадити декілька родин до Америки. Новоприбулих забирав до свого малого мешкання і допомагав у підшукуванні праці та всього, що було потрібне для життя.

Як скромна, щира і добра людина, знайшов скоро і тут багато для себе друзів, доказом чого було те, що просторе приміщення похоронного заведення Насевича не змогло помістити всіх його друзів, що прийшли на панахиду, щоб віддати покійному останню прислугу. Св. п. Омелян Керницький був щедрим жертводавцем на всі народні цілі, а зокрема на ОУВФ, що його він був великим прихильником.

Поховано Омеляна Керницького на цвинтарі у Факс Чейсі біля Філядельфії.

П. Наконечний

Відбулася ювілейна...

(Закінчення зі стор. 1)

доповіді молодих одумівців були виголошені, без зайвого протягання, на протязі менше як пів години.

Наталка Лиса з філії ОДУМ-у в Міннеаполісі, вдало прикарашаючи свою доповідь гумором, представила, яке значення має для неї ОДУМ та взагалі рідне українське суспільство. „Я є горда і рада з цього, що маю можливість належати до Об'єднання Демократичної Української Молоді."

Тарас Коновал з філії ОДУМ-у Чікаґо обговорював генезу творення ОДУМ-у протягом 30-річного існування. Обоє доповідачі прекрасною українською мовою дуже добре вив'язалися зі своїх обов'язків. А коли ще до того додати мову господаря вечора, то необізнаний слухач певно не повірив би, що ця молодь ніколи в своєму житті, не бачила України. Це все є вислід праці батькі, Церкви, організацій і школи...

У програмі були переважно письмові привіти. Представник від СУМ-а п. Баран виголосив привіт від організації, яку він репрезентував, наголошуючи важливість співпраці в минулому й майбутньому.

З нагоди 30-річчя ОДУМ-у різьблені тризуби роботи М.Тарана передала філія ОДУМ-у з Ґошен-Еукгарт, Індіяна, Владиці Миколаєві і Дирекції оселі „Україна"

Перед закінченням програми вечора видано нагороди за виконання ювілейної емблеми ОДУМ-у. М.Сідельник, голова філії ОДУМ-у в Чікаґо, одержав першу нагороду: цю емблему вживано на З'їзді в Бавнд Бруку. Марія Китюк з філії ОДУМ-у в Торонто дістала другу нагороду; цю емблему вживано під час зустрічі. Третю нагороду одержала юна одумівка з Чікаґо Мотря Пошиваник (10 років). Її емблему вживано під час ювілейних таборів.

Фіналом програми бенкету було проголошення одумівки року — якою стала Ірина Смик, голова філії ОДУМ-у в Детройті.

З минулим в майбутнє...

Зранку, в неділю, під час урочистої Служби Божої, яку відправив настоятель місцевої парафії, української православної церкви прот. Фляк, велику залю оселі „Україна" виповнили одумівці в одностроях, і гості. На закінчення о.Фляк виголосив відповідне слово, а хор проспівав многоліття ОДУМ-ові.

Відразу після Літургії площа оселі виповнилася рядами уніформованих одумівців, які взяли участь в головній офіційній частині зустрічі — дефіляді. З нагоди ювілею 30-річчя ОДУМ-у під час дефіляди виголошено три привіти: перший — від голови Головної Ради Коша Старших Виховників ОДУМ-у ЗСА А.Шевченка, другий — від голови ГР Коша СВ ОДУМ-у Канади Олександра Харченка і на закінчення від голови Центрального Комітету ОДУМ-у В.Педенка.

У своїх привітах вони наголошували важливість демократичної ідеології нашої організції, в світлі осягненого в минулому, закликами зробити нашу організацію це кращою. Одумівським маршем „Ми об'їхали землю..." закінчено офіційну частину зустрічі.

Бандура, танці, спів...

Понад тисячу осіб були учасниками ювілейного концерту, як частини програми зустрічі. М.Балдецький офіційно відкрив програму концерту, а Юліян Китастий проводив цілою програмою. „Майже кожна філія ОДУМ-у, — говорив Юліян, — скоріше чи пізніше мала свою мистецьку одиницю на першому місці з них — це ансамблі бандуристів або групи народних танців".

Ансамбль бандуристів „Кобзарі" з Сент Кетеринсу під мистецьким керівництвом Оксани Метулинської розпочав художню частину програми. Інструментальна в'язанка та інструментально-вокальне — „По той бік гора" — відзначалися своєю витонченістю музичної досконалісти. Звуки бандур, мальовничість народних одягів, спів — все це до глибин зворушувало всіх нас, старши і молодих.

Члени танцювальної групи з філії ОДУМ-у в Лондоні,Онт., які хоч і початківці, виявили своє вміння щиро й гарно.

Ансамбль бандуристів з Детройту під керівництвом відомого бандуриста-віртуоза Петра Китастого, керівника кадрів Капелі Бандуристів ім.Т.Г.Шевченка, чарував присутніх своєю грою і сольоспівом Павла Писаренка.

Народні танці, а зокрема, коли їх виконують одумівські члени танцювального ансамблю „Веснянка" з Торонто під керівництвом маестра М.Балдецького, захоплюють всіх, без вийнятку. Ансамбль „Веснянка" — це шедевр, це ритм клясичного балету покритого серпанком традиційности народного танку... Ми бачили виконання „Гопака" багато разів — і цього разу здавалося, що ми бачимо вперше ту живучість і степову широчінь..., безмежну скількість рухів скоординованих досконало маестром М.Балдецьким, якого хоч і не було між його учнями, присутні відчували його присутність. Фінал — це бурхливий рух квітів, барвистих, живих, маєстатичних. Тому заля гриміла, глядачі допоминалися наддатків — і „Веснянка" знову чарувала...ОДУМ перший започаткував Кобзарські Табори. І цього року таких таборів в ЗСА і Канаді під патронатом Капелі Бандуристів ім.Т.Г.Шевченка було п'ять. З них два були на одумівських оселях у ЗСА — на оселі „Київ" і в Канаді — на оселі „Україна".

На закінчення прекрасного концерту був виступ збірного ансамблю учасників цьогорічних кобзарських таборів під керівництвом П.Китастого. Понад 25 бандуристів вдарили по струнах і залунав одумівський марш на слова надхненника ОДУМ-у І.П.Багряного і музики маестра-композитора Г.Т.Китастого.

Тридцять років проминуло дуже скоро. А теж і ювілейні святкування ОДУМ-ом проминули швидко: величавий З'їзд в Українському Пантеоні в Бавнд Бруку, ювілейні численні табори молоді ОДУМ-у і незабутня зустріч на оселі „Україна", де всюди видно було молодь, так що старших знайомих вже було тяжче знайти в молодецькій гущі..

Тридцять років впертої праці, часами з дуже великими перешкодами, але і їх переборено.

ПОІНФОРМОВАНІ ОСОБИ В БІЛОМУ ДОМІ кажуть, що державний секретар Едмунд Маскі покине свою службу в Державному департаменті в 1981 році без огляду на те, чи президент Джіммі Картер буде переобраний чи ні. Відносини Маскі з багатьма йому підлеглими особами, які все таки мають вплив на Президента, є більше як напружені і він кожного дня зустрічається з новими труднощами. Крім того, — твердять втаємничені у ці справи особи, — державний секретар вважає, що його функція є занадто обтяжуюча і не дає йому змоги займатися іншою діяльністю, не говорячи про приватне життя.

В ПОНЕДІЛОК, 22-ГО ВЕРЕСНЯ, президент Картер розпочав велику передвиборчу кампанію на заході для здобуття Каліфорнії й інших західніх стейтів. Не зважаючи на поденервованість республіканців висловами Картера про „расизм" Реґена, демократичні стратеґи вважають, що заплянована кампанія буде успішною. Для тієї цілі демократи змобілізували цілу пропаґандивну машинерію, засоби масової інформації, яким вони вже заплатили 2,25 мільйона долярів. Джіммі Картер хоче за всяку ціну здобути стейт Каліфорнію, яким, як відомо, рядив вісім років Роналд Реґен на становищі губернатора.

ПРОПУЩЕНО ПІДПИС

Під дописом Святополка Шумського в „Свободі" ч. 195, з середи,10-го вересня, про гостинні виступи у Лос Анджелесі двох канадських молодечих ансамблів „Калини" і „Зірки" на фестивалі місцевого Українського Культурного Осередку, через технічний недогляд пропущено підпис дописувача.

Центральний Комітет Вшанування Пам'яті Симона Петлюри в Америці

Ділимося сумною вісткою з Українським Громадянством, з Членами і Уповноваженими Центрального Комітету, що по довгій і важкій хворобі, після операції у шпиталі в Ню Йорку, в ночі, в понеділок, 22-го вересня 1980 року, відійшов у Вічність на 87-му році життя,

СЛ. П.

ЯКІВ ФАРТУШНИЙ

полковник Армії УНР, учасник Визвольної Боротьби за нашу Державність, довголітній член Президії Центрального Комітету ВШ. Пам'яті Симона Петлюри в Америці, довголітній організаційний референт, з дня його заснування.

ПАНАХИДА відбудеться у середу, 24-го вересня 1980 р., о год. 6:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми при 7-ій вул. в Ню Йорку.

ПОХОРОН в четвер, 25-го вересня 1980 р., о год. 9:30 до української православної катедри св. Володимира, 160 Захід 82-га вул., ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА, а опісля на український православний цвинтар в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПРЕЗИДІЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ

Ділимося сумною і болючою вісткою з Рідними, Побратимами по Зброї і Приятелями, що з волі Всевишнього, у понеділок, 22-го вересня 1980 р., о год. 12:30 ранку, у Фляшінґ шпиталі у Ню Йорку, по тяжкій операції, відійшов у Вічність, на 88-му році життя,

наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ДІДУНЬО

СЛ. П.

ЯКІВ ОНИСІЄВИЧ ФАРТУШНИЙ

нар. 5-го листопада 1893 р. в м. Сквіра, Україна, полковник Армії УНР, учасник Визвольної Боротьби за нашу Державність.

ПАНАХИДА за спокій душі Покійного буде відправлена в середу, 24-го вересня 1980 року, о год. 6:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми при 7-ій вул. в Ню Йорку.

ПОХОРОН в четвер, 25-го вересня 1980 р., о год. 9:30 ранку Тлінні Останки Покійного будуть перевезені до української православної катедри св. Володимира, 160 Захід 82-га вул., Ню Йорк, Н. Й., де буде відслужена ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — МАРІЯ в Польщі
син — РОМАН з дружиною в Польщі
дочка — ВІКТОРІЯ з мужем С. ЗАНКО
внучки — ЕЛІЗА й ОЛЬГА

Для бажаючих взяти участь в похороні, буде автобус біля катедри св. Володимира.

Із Йонкерського узгір'я

Цього року літо справді гаряче і ще й досі в повні свого розпалу. Деякі вакаційники вже повигрівалися на сонці, а інші використовують ці останні гарячі дні на берегах океану чи по гірських оселях.

Сумівська молодь Йонкерсу подібно до інших молодечих організацій наповнювала собою різні табори на оселі СУМ-А в Елленвіллі, загартувалась фізично й духово, відбуваючи свій Здвиг на оселі, закінчення сезону, поворот до шкільних зайнять, сходин, проб та різноманітних імпрез, в яких наша молодь бере активну участь.

На літній сезон по містах майже завмирає суспільно-громадська активність, а вся діяльність, мистецькі імпрези, забави і т.п. переносяться на відпочинкові оселі; на лоно природи. Подібний етап переходила також зорганізована українська громада в Йонкерсі.

Дім СУМ-А літом відпочивав, не чути було галасу юнацтва, яке звичайно виповнює приміщення дому майже кожного дня, а головно в дні сходин і проб, вівтірками і п'ятницями. Управи місцевих організацій лише частинно на вакаціях, сходини і засідання відбувалися майже кожного вівтірка для полагодження необхідних справ громадського порядку.

Одним з найбільш активних комітетів під цю пору є міжорганізаційний комітет під головуванням М.Климко, який займається підготовкою відзначення 30-річчя УПА, що має відбутися восени цього року. Комітет рівнож підготовляє побудову пам'ятників ген.хор. Тарасові Чупринці-Шухевичеві та безсмертному Тарасові Шевченкові. Мистецька комісія приготовила всі потрібні пляни і місце побудови пам'ятників, фінансова комісія займається збіркою відповідних фондів для довершення цього залуму, і вірить, що патріотична громада Йонкерсу відгукнеться позитивно на піддержку цьому гарного проєкту.

У вересні місцевий Відділ ООЧСУ і осередок СУМ-А були заплянували відзначити 30-річчя свого існування, але з огляду на перевантаження осіннього календаря імпрезами, рішено перенести ці святкування на 1981 рік.

Стара церква св.Михаїла вже перейшла до вжитку нових власників, а наші Богослуження відправляються в авдиторії парохіяльної школи. Будова нової церкви поволі поступає вперед всередині і назовні, треба очікувати, що ще цього року відбудеться посвячення може і не зовсім викінченої, проте нової церкви. З нагоди посвячення має відбутись бенкет в просторій залі дому СУМ-А. Ще трохи терпеливости і в недалекому майбутньому українська громада Йонкерсу і околиць зможе втішатися новою святинею в гарній околиці гірського Йонкерсу.

Кредитівка СУМ-А працює на повну пару у новому приміщенні і ще цього року хоче зареєструвати у своїх книгах 5 мільйонів долярів, що за цей час існування є великим успіхом. Згадав я коротко про працю і життя деяких наших організацій, але слід згадати хоч поверховно велику групу осіб, яка на протязі цілого року — кожної середи — жертвує свій труд, щоб придбати фонди на потреби дії місцевого осередку СУМ-А і на діяльність спортової ланки „Крилаті" при осередку СУМ-А. Ці люди ведуть „Бінго", гру, яка відбувається кожної середи. Ідея здобувати фонди „Бінгом" нуртувала вже давно серед активних громадян, але започаткував „Бінго" і впровадив у повну дію, сам керуючи ним понад два роки, довголітній голова дому СУМ-А Володимир Козіцький при активній співпраці великого числа працівників старших і молоді.

Зараз веде „Бінго" осередок СУМ-А і спортова ланка „Крилаті", але фактично вся праця, підготовка і керівництво належить Михайлові Лотоцькому і Василеві Кацурові. Вони дбають, щоб — як кажуть — „шафа грала" і треба признати, що „Бінго" ведено взірцево. Їм допомагає кожної середи понад 20 осіб, а серед них мушу згадати невтомного С.Гаврилюка, який від початку заснування „Бінга" посьогодні сидить все при столику і продає вступи. Незаступима також почесна мати осередку пані Степенчук, яка займається кухнею і якій помагає О.Коцур. Продають квитки Роман Глушко і Дмитро Івасютин. Не можу тут вичислити всіх, які на сцені викликають число, ані тих, які бігають по залі і продають числа, чи розвозять харчі й напої. Їх справді багато і всі вони своїм трудом стараються придбати фонди, щоб уможливити діяльність молодечої організації, ряди якої постійно зростають, як рівнож зростає активність осередку на всіх відтинках.

Мало є таких в Йонкерсі околицях серед неукраїнського місцевого поселення, щоб не знали чи не бачили мистецькі виступи української молоді на різних святах, міжнаціональних виступах тощо. Наша танцювальна група, якою керує В.Уздейчук, одержали перше місце Йонкерсу. Наші спортові одиниці копаного м'яча, відбиванки, „софтболу" й інших здобувають часто першенства по різних спортових лігах.

Осередок СУМ-А Йонкерсу, найбільш чисельний після осередку Нью Йорку, є одним з найбільш активних на всіх сумівських злетах, олімпіядах тощо. Цьогорічний злет юнацтва на оселі СУМ-А в Елленвіллі Н. Й., вів осередок Йонкерсу і успішно вив'язався із свого завдання.

В конкурсі знання і слова, в конкурсі роїв, в мистецьких виступах і спортивних ігрищах наші юнаки і юначки здобули цілий ряд золотих, срібних і бронзових медалів. Рій старших юначок одержав перше місце між іншими осередками. Дружина дівчат у відбиванці одержала також перше місце. В загальному у всіх компетиціях осередок СУМ-А Йонкерсу по кількості одержаних точок — одержав друге місце після осередку Нью Йорку.

Зростають ряди СУМ-А, а рівночасно росте потреба більше працівників, виховників і спортових інструкторів. Найважніше — наша зорганізована громада потребує ще більшої співпраці, вирозуміння і допомоги всіх, кому дорога справа виховання нашої молоді, як рівнож пропагування серед чужого оточення доброго імени України і її народу.

М.Бурчан

Ювілей о.Василя Прийми

Не на рідній землі, не в своїй стороні,
Не у вільній моїй Україні,
Пишу думи мої, що щебечуть в душі,
Як весною пташки на калині."

Микола Галичко.

о. Василь Приймак

Перед нами постать священика-поета, о. Василя Прийми — Миколи Галичка, заслуженого патріота, що все своє життя посвятив Богові і Україні. Поезія та пісня Галичка майже півстоліття кормила душу та запалювала серця українського народу. Ще на рідних землях його пісні були популярні. Українська молодь співала їх по селах та містах і поширювала їх по всій Західній Україні, як пісні невідомого народного співця. Ювілят пише їх вже 45 років, а 30 років він є священиком.

Згадаю деякі з його пісень: "Сходить місяць над зорями", "Чуєш, сурми грають", "В Закарпатті радість стала" чи "Гаївки про Закарпаття". В часі Другої світової війни молодий поет Василь створив низку патріотичних бойових пісень про леґендарну УПА, у рядах якої довелось йому служити. На еміґрації його поетична творчість збагатилася релігійними мотивами, зв'язаними з його священичою працею. До сьогодні появилися три збірки його віршів, виданих у Франції: "Золотий міт", Париж 1957 р.; "Володарка Піренеїв", Тулюза-Париж 1964 р.; "На схилах гір Карпат та Піренеїв", Тулюза-Париж 1975 р.

У своїх віршах Микола Галичко оспівує світле минуле нашої Батьківщини, вінчає лавровими вінками державних мужів, які своїми чинами творили історію Руси-України. Сміло можна сказати, що певні вірші М. Галичка зайняли належне їм місце в українській народній творчості та стали невід'ємними складниками українського фолкльору.

Уже 30 років працює о. Василь Прийма духовним провідником серед робітників-еміґрантів у південній Франції. Головними станицями його парафії є Тулюза і Люрд. Як душпастир, він несе духовну та моральну опіку еміґрантам робітникам, що мешкають з родинами на місцях нового поселення. Отець влаштовує різні національно-релігійні свята й імпрези серед своєї громади та старається зберегти молоде покоління від загрози асиміляції. Для української молоді зорганізував виховно-відпочинкову оселю "Почаїв" біля Люрду, щоб виховувати нашу молодь у національно-релігійному дусі. У Тулюзі за його заходами збудовано пам'ятник Тарасові Шевченкові, а одну з вулиць, де живуть українські родини, названо "Вулиця Україна". В Люрді у найбільшій Катедрі "Розер", у якій кожна національність має свої вівтарі, приміщено також "Вівтар Україні". Вівтар цей оздоблений іконами наших славних мистців: М. Дмитренка, Л. Денисенка та О. Мазурика з Парижу.

Найбільш пекучою проблемою о. Василя та його громади є потреба власної церкви. Щоб зібрати належні фонди на побудову церкви, о. Василь започаткував збіркову акцію на цю священну ціль. Українське громадянство у вільному світі зрозуміло мету священика і пішло назустріч о. Василеві. Знайшлися ентузіясти, які помагають йому зреалізувати це шляхетне діло. Інженер-архітект Д. Німців накреслив відповідний плян церкви в українському стилі, що його схвалили стосовні французькі власті, даючи дозвіл на будову, яка вже почалася.

Але ще потрібно чимало фондів, щоб будову довести до успішного кінця. Тому обов'язок української діяспори — допомогти о. Василеві у реалізації його гарної мети. Приклад гідний наслідування, дали нам українці з Детройту. Маестро К. Цепенда зорганізував спеціяльну імпрезу в честь Богоматері, дохід з якої призначено на український Люрд; при цьому він пише: "Українська церква в Люрді — це подія історичного значення, а її релігійно-національне значення — неоціненне".

У рік двох ювілеїв заслуженого поета-священика, — хочеться вірити, — українці допоможуть йому зреалізувати побудову української національно-релігійної святині в Люрді, особливо ще й тому, що така українська церква в славнозвісному чудотворному Люрді стане напевно гордістю нашої цілої спільноти в світі в цей час підготови до святкувань тисячоліття хрищення Руси-України. Тож у доказ нашої пошани до ювілята, поета-священика, з найщирішими поздоровленнями й ґратуляціями, треба не забути про наші ювілейні цеголки для будови українського національного центру в чудотворному Люрді. Тоді ми всі будемо учасниками великого торжества — грядучого посвячення української церкви в Люрді під проводом о. Василя Прийми і наших інших отців, на чолі з Архипастирем Блаженнішим Патріярхом Йосифом.

Ювілейні пожертви можна слати на ці три адреси:

1. L'abbe Pryjma Wasyl
   27 Rue Adolphe Coll
   Boite Postale 3168
   31026 Toulouse-Cedex
   FRANCE

2. Selfreliance Credit Union
   2351 W. Chicago Av.
   Chicago, Ill. 60622
   c/o W. Pryjma, Acc. No 20863

3. ST. Marts Credit Union LTD
   278 Bathrust Street
   Toronto, Ont. M5T 2S3
   c/o. R.W. Pryjma
   CANADA

Михайло Орлич

Між Іраном...

(Закінчення зі стор. 1)

деякі чужі кораблі, що що зупинилися в районі зударів. Як повідомляють іракські джерела, англійський торговельний корабель „Орієнт Стар" зазнав важкого пошкодження на морі, а сінгапурський корабель „Люсілль" був обстрілюваний іранцями при вході в залив Шатт аль Араб.

Іракський президент Саддам Гуссейн розпочав посилену акцію серед арабських й інших країн, щоб прихилити їх на свій бік, одночасно з тим він вислав до Москви в характері спеціяльного делегата одного з найближчих своїх співробітників, члена Революційного провідного центру Таріка Азаза. Інші арабські країни та Палестинська Визвольна Організація почали заходи, щоб посередничити між воюючими сторонами й добитися якнайскоршого перемир'я.

У слід за тими бойовими акціями прийшли дальші багато серйозніші. Іракські літаки збомбили принаймні десять різних летовищ Ірану, а між ними летовища в районі Теграну. Важкі налети мали місце в Керманшах де є головні іранські летунські бази й рафінерія. Власне в тому районі помітний зріст діяльности арабських бойовиків, які співпрацюють з Іраком. Як видно з перебігу летунських акцій іракського летунства, воно намагається здобути повітряну перевагу над Іраном. У висліді того прийшло до численних летунських боїв, в яких зістрелено принаймні шість іранських літаків. Іранські летуни зістрілили також якесь число іракських літаків, одначе подане прем'єром Ірану Мохаммемдом Алі Раджаєм число десять є напевно перебільшенням.

Іранський уряд зарядив затемнення в цілому ряді міст, а в першу чергу в Теграні. Іракські урядові джерела подають, що вони концентрують свої летунські атаки на воєнні й промислові бази й уникають бомбити населені пункти. Згідно з оцінками міжнародних чинників, наприклад Інтернаціонального інституту для стратегічних студій у Лондоні, Англія, принаймні 140,000 іранських вояків різних родів зброї дотепер здезертитували, тому що майже зовсім немає летунської протиоборони. Протилетунські гармати стоять без будь-якої обслуги, тому іракські літаки збомбили бази в Шіразі, Агвазі, Аха Джарі, Дізфул і інші.

На суші дотепер повна перевага по боці іракських відділів. Іракський уряд в слід за урядом Ірану також зарядив мобілізацію деяких річників. На морю відбулися зудари в першу чергу в Шатт аль Араб, але досі немає провірених вісток, а обидві сторони підкреслюють свої перемоги.

Тиждень...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

у роді виїздних сесій з цінними виступами зі свого засягу праці.

Такою подією стане Музейний Тиждень, що відбудеться в днях 28-го вересня до 4-го жовтня ц.р., у Філядельфії. Організуванням цього Тижня зайнявся місцевий 67-ий Відділ СУА. Цей Відділ постав на весні 1979 року зі спеціяльною метою послужити цілям і завданням Українського Музею. В тій цілі члени цього відділу влаштували 9-го листопада 1979 року інформаційний вечір із виступом голови УМ д-ра Богдана Цимбалістого і висвітленням прозірок та виставленням видань Музею. Тепер познайомлення з працею й осягами Музею закреслені ширше.

Дня 28-го вересня у приміщенні нового Культурно-Освітнього Центру в Абінгтоні біля Філядельфії відбудеться о год. 5-ій по полудні музейна програма. Мистець Петро Холодний мол., знавець і виконавець ікон, говоритиме про мистецтво ікон, а голова СУА Іванна Рожанковська подасть найновіші інформації про Український Музей, ілюстровані прозірками. Тієї ж неділі членки СУА у Філядельфії будуть продавати жетони Музею під церквами Філядельфії й Округи (Балтімор, Честер, Вільмінгтон, Бетлегем, Вашінгтон) З тієї ж нагоди роздаватимуть теж членські заяви Музею.

Оцю духову зустріч із Українським Музеєм можна буде завершити відвідинами його. Чергової неділі 5-го жовтня запляновано поїздку автобусом до Ню Йорку. Тоді то зацікавлені в цій культурній станиці особи зможуть запізнатись із музейними скарбами у новому оформленні. Від'їзд із Філядельфії о год. 8:30 ранку від церкви Благовіщення в Мелроз Парку, а приїзд до Філядельфії о год. 7-ій вечора на те саме місце. Зацікавлені поїздкою особи повинні зголошуватися у Марти Шиприкевич на число телефону тел. 942-3324 до 24-го вересня. Кошт поїздки виносить 20 долярів включно з обідом.

Хоч почин Українському Музеєві дав Союз Українок Америки та й дальше членки СУА опікуються Музеєм і допомагають йому, проте він є здобутком усієї української громади. Тому кожна одиниця, зацікавлена в розвитку української культури, повинна запізнатись із цією нашою станицею і слідкувати за її розвитком. У цьому допоможе нам Тиждень Українського Музею, влаштований 67-им Відділом СУА. Дарма, що дехто з нас уже чув про Музей, оглядав прозірки й відвідав його. Але Український Музей не стоїть на місці. Він усе збагачується новими експонатами й ідеями, що їх вносить в його роботу дбайливий провід.